

Redengevende omschrijving met waardestelling
Kop-hals-rompboerderij Liempdseweg 51 5492 SM Sint-Oedenrode
Gemeente Meierijstad

Objectgegevens

Adres : Liempdseweg 51
Postcode : 5492 SM
Plaats : Sint-Oedenrode
Kadastraal : gemeente Sint-Oedenrode, M 747
Oorspronkelijke functie : Kop-hals-rompboerderij
Huidige functie : Kop-hals-rompboerderij
Bouwjaar : 1938

Algemeen

Bezoekdatum : 31 augustus 2022
Auteur : Ing. Anke Thijssen MA
Redactie : Karlijn Kersten MA MSc
Rapportagedatum : 16 september 2022

Monumentenhuis Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuisbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuisbrabant.nl

Monumentenhuis Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

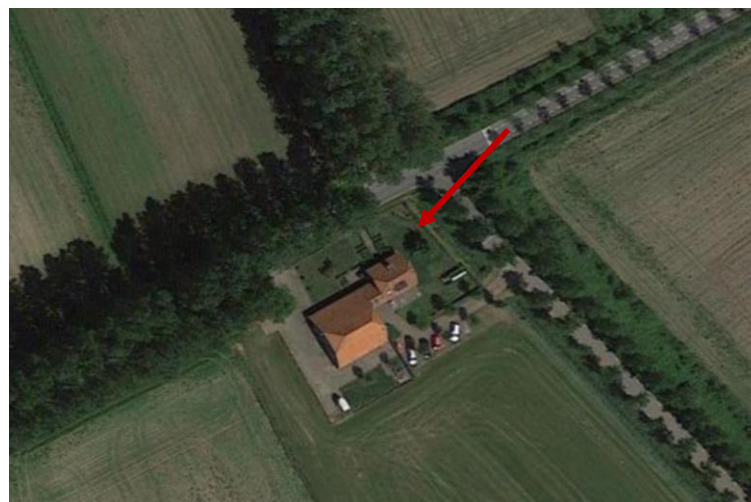
Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarden van de kop-hals-rompboerderij aan de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode vast te stellen. In de beschrijving worden de gevels met de klok mee beschreven, beginnend bij de voorgevel. De afzonderlijke gevels worden van links naar rechts beschreven. Met de voorgevel van de kop-hals-rompboerderij wordt de lange gevel evenwijdig aan de Liempdseweg bedoeld. Dit is de noordwestgevel.

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Sint-Oedenrode is gelegen in het westen van de provincie Noord-Brabant. Ten westen van het dorp Sint-Oedenrode, ten oosten van het dorp Liempde en ten noorden van het dorp Boskant is een groot buitengebied gelegen, waarbij de sterk meanderende beek de Dommel het landschap heeft bepaald. Ten zuiden van de beekdalen van de Dommel lag het gebied Boskant, gekenmerkt door een onregelmatig wegenpatroon met verspreide boerenhoeven. Na de aanleg van de weg van Boskant naar Sint-Oedenrode groeide Boskant na 1948 uit tot een kerkdorp, dat in aanleg geen binding had met het omliggende agrarische gebied. Aan de doorgaande weg van Sint-Oedenrode naar Liempde is aan de Liempdseweg 51 in 1938 een kop-hals-rompboerderij gebouwd: Hoeve de Drie Baarsjes.

De rode pijl wijst Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode aan. Bron: Google Maps.

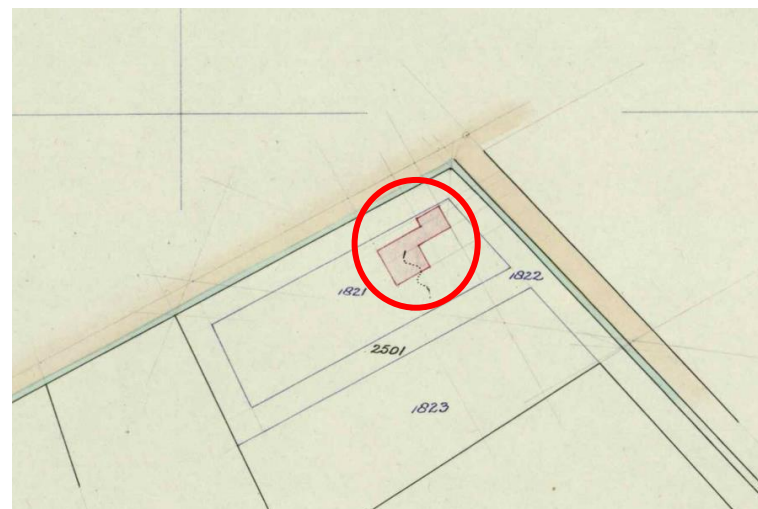

De rode pijl wijst Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode aan. Bron: Google Maps.

Tussen 1811-1833 wordt Nederland kadastraal ingemeten en ingetekend. Deze kaarten heten Kadastrale Minuutplannen. Het Kadastraal Minuutplan 1811-1833 laat op de locatie van de huidige kop-hals-rompboerderij nog geen bebouwing zien. Uit de bijhorende oorspronkelijke aanwijzende tafel blijkt dat de grond in gebruik is als heide en in handen is van de gemeente Sint-Oedenrode.¹ Op de kadastrale hulpkaart uit 1938 wordt op deze locatie voor het eerst bebouwing ingetekend. De heer Versantvoort is dan eigenaar van de boerderij. Tussen 1945 en 1977 zijn verschillende vergunningen verleend voor het plaatsen van bijgebouwen op het perceel van de kop-hals-rompboerderij. In 1945 is er vergunning verleend voor het plaatsen van een hooisluur, in 1957 voor het bouwen van een schuur, in 1974 voor het bouwen van een veestal en in 1977 voor het bouwen van een schuilhok en verbouwen en uitbreiden van de kalver meststal. Uit de vergunningstekeningen van de bijgebouwen blijkt dat de contouren van de kop-hals-rompboerderij ongewijzigd blijven. Tevens is zichtbaar op de kadastrale hulpkaart uit 2016 dat de contouren gelijk zijn aan de contouren van de bouw van de boerderij in 1938.

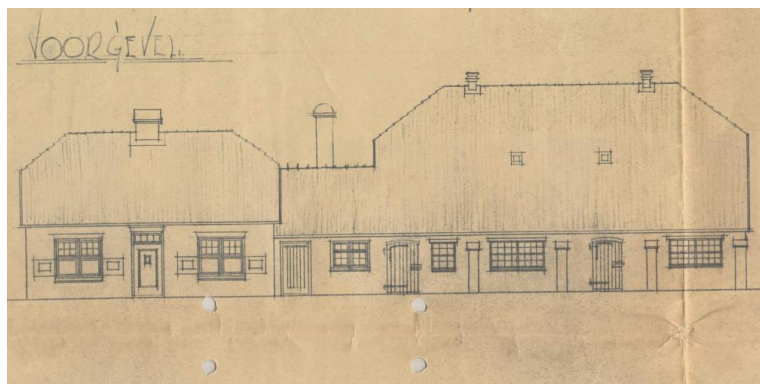

Kadastraal Minuutplan 18211-1833, gemeente Sint Oedenrode, sectie H, blad 04 rood omcirkeld de locatie van Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

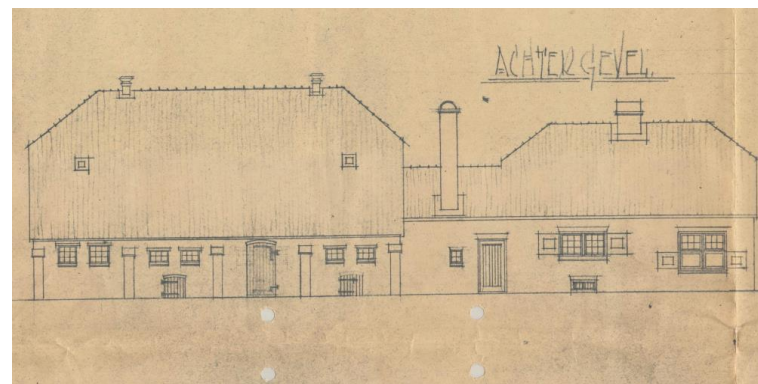

Uitsnede kadastrale hulpkaart uit 1938. Rood omcirkeld de kop-hals-rompboerderij aan de Liempdseweg 51. Bron: Kadaster Archiefviewer, nr 291.

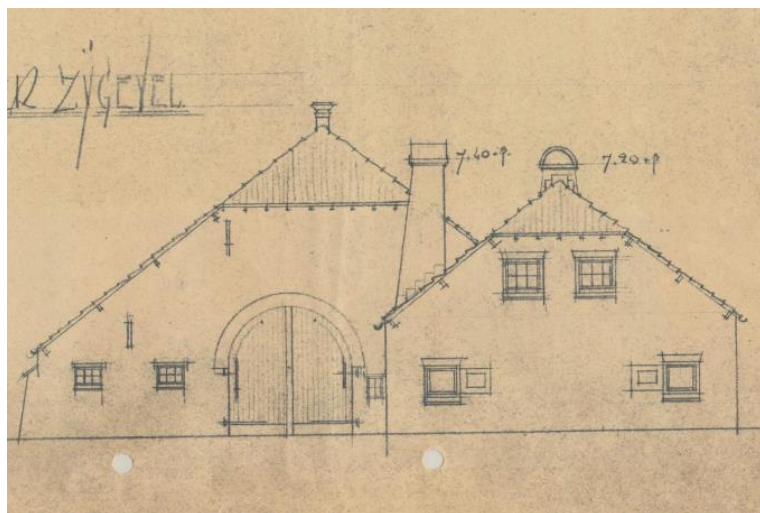
¹ Oorspronkelijke aanwijzende tafel, OAT10141H032.
Beeldbank.cultureelerfgoed.nl

Bouwtekening voorgevel uit 1936. Bron: BHIC.

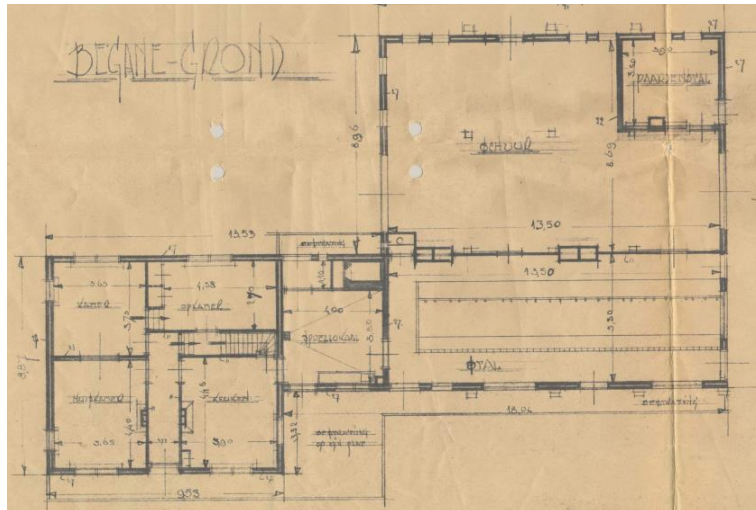
Bouwtekening achtergevel uit 1936. Bron: BHIC.

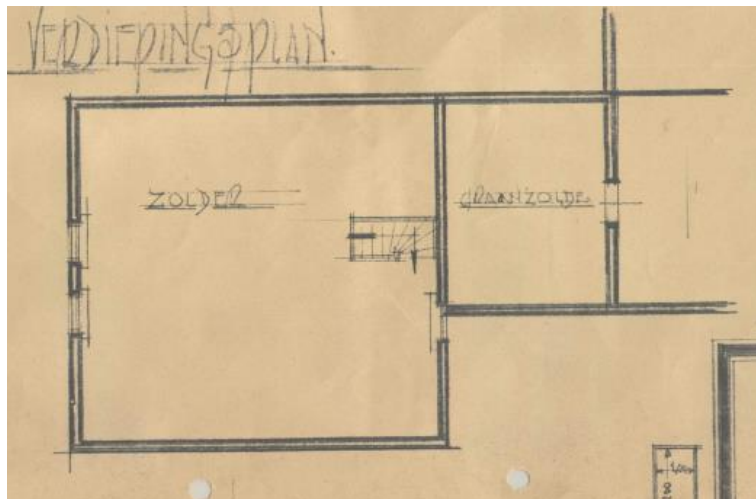
Bouwtekening linkerzijgevel uit 1936. Bron: BHIC.

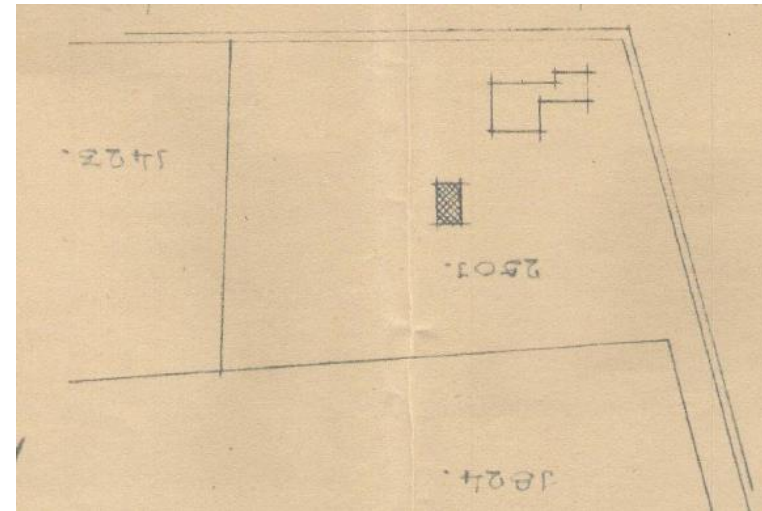
Bouwtekening rechterzijgevel uit 1936. Bron: BHIC.

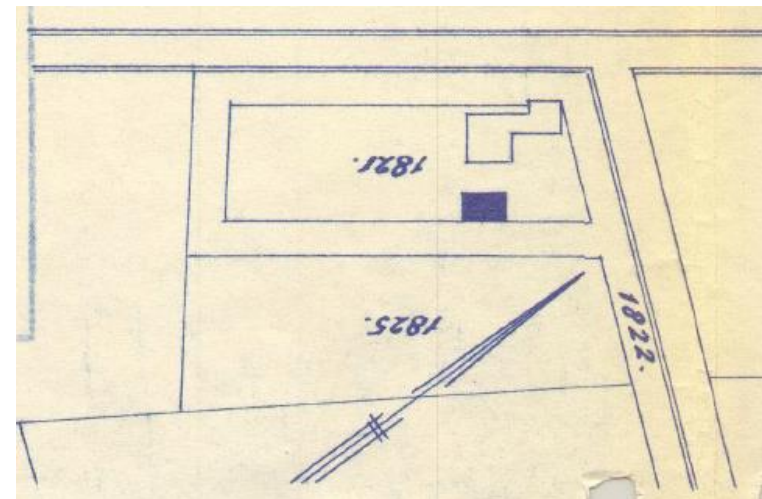
Bouwtekening plattegrond begane grond uit 1936. Bron: BHIC.

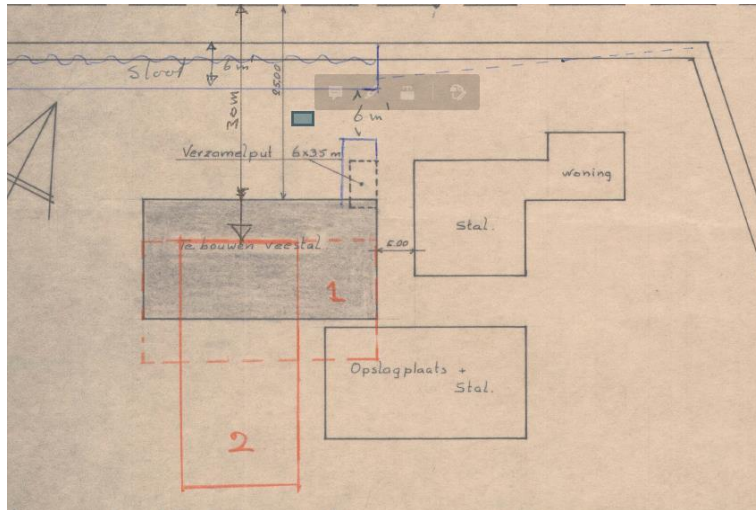
Bouwtekening plattegrond eerste verdiepingsvloer uit 1936. Bron: BHIC.

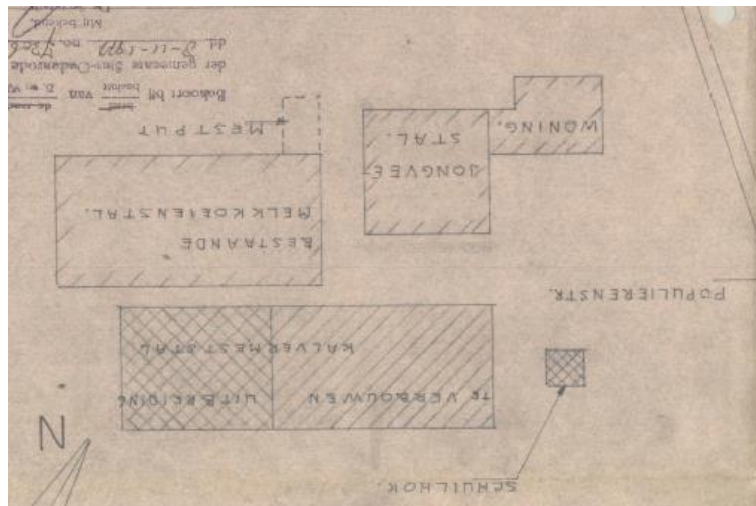
Situatietekening bouwen van een hooischuur uit 1945. Bron: BHIC.

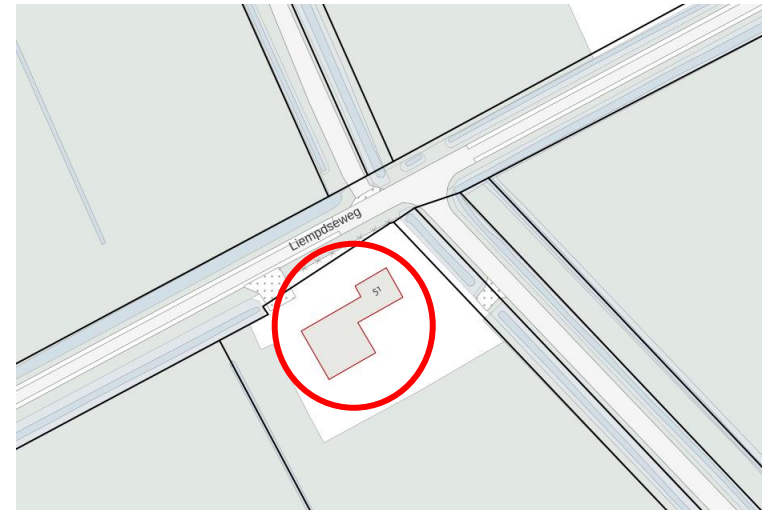
Situatietekening bouwen van een schuur uit 1957. Bron: BHIC.

Situatietekening bouwen van een veestal uit 1974. Bron: BHIC.

Situatietekening bouwen van een schuilhok en verbouwen en uitbreiden van kalver meststal uit 1977. Bron: BHIC.

Uitsnede kadastrale hulpkaart uit 2016. Rood omcirkeld de kop-hals-rompboerderij aan de Liempdseweg 51. Bron: www.perceelloep.nl

De boerderij aan de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode is een kop-hals-romp boerderij, waarbij het woongedeelte aan de noordoostzijde (linkerzijde) en het bedrijfsgedeelte aan de zuidwestzijde (rechterzijde) aan elkaar verbonden zijn door middel van een tussenlid. Deze typologie komt in de provincie Noord-Brabant pas vanaf de wederopbouwperiode veel voor, maar van oudsher komt dit type boerderij voornamelijk in Friesland voor. Het woongedeelte en het bedrijfsgedeelte van de boerderij zijn gebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak met wolfseinden. Het tussenlid staat eveneens op een rechthoekige plattegrond onder zadeldak. De daken van de boerderij zijn parallel aan de Liempdseweg gesitueerd en gedekt met rode Tuiles du Nord. De gevels van de kop-hals-romp boerderij zijn opgetrokken in rode machinale handvorm baksteen in Vlaams verband met een cementhoudende voeg.

De schuur is van het type langsdeelschuur, waar de schuurdeuren zich in de korte gevels bevinden. De werkruimte of dorsvloer van dit type schuur bevindt zich in de nokrichting van de schuur. De werkruimte functioneert tevens als inrit voor de oogstwagens, die door de evenwijdige uitgang niet hoeven te draaien in de schuur. Het hoge gedeelte van de schuur kan hierdoor als tasruimte gebruikt worden.

Op foto's uit 2009, 2010, 2016 en 2021 is zichtbaar dat de boerderij de nodige veranderingen heeft ondergaan. In 2009 waren er betonnen vierruits stalvensters in het bedrijfsgedeelte aanwezig. Waarschijnlijk zijn deze stalvensters in de tweede helft van de twintigste eeuw geplaatst. Deze vensters zijn na de Tweede Wereldoorlog veelvuldig in boerderijen toegepast. Het is ook mogelijk dat de boerderij in afwijking van de vergunningstekening is

gebouwd. De betonnen vensters zijn in 2022 vervangen door houten vierruits vensters. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat de openingen grotendeels later zijn aangebracht of vergroot door de opening uit de gevel te zagen.

Ook blijkt uit de foto's dat er tussen 2009 en 2016 aan de voor -en achterzijde van het woongedeelte een dakkapel is toegevoegd. Daarnaast zijn de vensters in zowel het woongedeelte als het bedrijfsgedeelte en het tussenlid grotendeels in afwijking vernieuwd, aangepast of toegevoegd. Eveneens zijn alle staldeuren vernieuwd. Tegelijkertijd is de schoorsteen op het woongedeelte verwijderd. Uit de vergunningstekening van 1936 blijkt dat er vier schoorstenen aanwezig waren. Vermoedelijk zijn de andere schoorstenen eerder verwijderd of is de boerderij niet uitgevoerd volgens bouwtekening. In 2022 zijn er op de voorzijde van het dak van het bedrijfsgedeelte zes dakvensters geplaatst en in het wolfseind aan de linkerzijde van het bedrijfsgedeelte is één dakvenster toegevoegd.

Het interieur is in de éénentwintigste eeuw verbouwd. Tijdens deze opname was een gedeelte van het bedrijfsgedeelte nog in verbouwing.

De bijgebouwen zijn hoogstwaarschijnlijk in het eerste kwart van de éénentwintigste eeuw geamoveerd.

Foto van de voorgevel en linkerzijgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2009. Bron: Google Maps.

Foto van de voorgevel en rechterzijgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2009. Bron: Google Maps.

Foto van de voorgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2009. Bron: Google Maps.

Foto van de linkerzijgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2010. Bron: Google Maps.

Foto van de achtergevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2010. Bron: Google Maps.

Foto van de linkerzijgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2016. Bron: Google Maps.

Foto van de voorgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2016. Bron: Google Maps.

Foto van de achtergevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2016. Bron: Google Maps.

Foto van de voorgevel en rechterzijgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2016. Bron: Google Maps.

Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode.

Foto van de voorgevel van de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode uit 2021. Bron: Google Maps.

Voorgevel (zuidzijde)

In het midden van de voorgevel van het woongedeelte bevindt zich onder gespreide rollaag een vernieuwde houten voordeur met bovenlicht in diepe negge met daaronder een betonnen dorpel. Aan weerszijde bevindt zich onder wederom een gespreide rollaag een houten venster met daaronder een bakstenen raamdorpel. De vensters dateren waarschijnlijk uit het derde kwart van de twintigste eeuw. Onder de bakstenen raamdorpel zijn bouwsporen aanwezig. Hieruit blijkt dat de bakstenen raamdorpels waarschijnlijk later zijn toegepast. De vensters en deuropening van de voorgevel van het woongedeelte bevinden zich in een bestaande openingen. De voorgevel van het woongedeelte wordt beëindigd door een afdekplank met zinken mastgoot.

In de voorgevel van het tussenlid bevindt zich onder rollaag een vernieuwde paneeldeur met daaronder een hardstenen dorpel. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat, ter plaatse van de hoekaansluiting met de rechterzijgevel van het woongedeelte, het metselwerk aan de linkerkant van de deur waarschijnlijk opnieuw is opgetrokken. Hierdoor is het ook aannemelijk dat de deuropening later is vergroot. Rechts bevindt zich in de voorgevel van het tussenlid onder rollaag een houten venster met daaronder een bakstenen raamdorpel. Het venster dateert vermoedelijk uit de derde kwart van de twintigste eeuw. Onder de bakstenen raamdorpel zijn bouwsporen aanwezig. Hieruit blijkt dat de bakstenen raamdorpel later is toegepast. De voorgevel van het tussenlid wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

In de voorgevel van het bedrijfsgedeelte bevindt zich onder getoogde rollaag een vernieuwde houten staldeur met gehengen en duimen met daaronder een hardstenen dorpel.

Onder een betonnen latei volgt een vernieuwd houten vierruits venster. Aan de bouwsporen in het metselwerk rondom de betonnen latei is afleesbaar dat de betonnen latei ook later is geplaatst. Vier gemetselde steunberen volgen in de gevel, waartussen gedeeltes van het metselwerk zijn afgebroken wegens een verbouwing die op het moment van opname gaande is. Tussen de buitenste twee steunberen worden twee nieuwe houten vierruits vensters geplaatst. Tussen de middelste steunberen is nogmaals een vernieuwde houten staldeur met gehengen duimen aanwezig. De staldeuren bevinden zich in een vermoedelijk oorspronkelijke deuropening. De voorgevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot aan de linkerkant en een kort dakpannen overstek aan de rechterkant.

Voorgevel.

Voorgevel van het woongedeelte.

Vernieuwde voordeur met bovenlicht.

Later ingebrachte bakstenen raamdorpel.

Venster rechts.

Voorgevel van het tussenlid met links het woongedeelte en rechts het bedrijfs gedeelte.

Overgang metselwerk rechterzijgevel woongedeelte (links) en voorgevel tussenlid (rechts).

Voorgevel van het tussenlid.

Voorgevel van het bedrijfs gedeelte.

Vernieuwd vierruits venster. De rode pijl wijst de bouwsporen in het metselwerk aan.

Vernieuwde staldeur.

Rechtergedeelte van de voorgevel van het bedrijfsdeel.

Linkerzijgevel (westzijde)

In de linkerzijgevel van het bedrijfsgedeelte bevinden zich twee houten vierruits vensters onder betonnen latei. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat het venster later is aangebracht of vergroot door de opening uit de gevel te zagen. Rechts hiervan is onder getoogde rollaag een vernieuwde dubbele dwarsdeeldeur aanwezig met gehengen en duimen. De rechter deur is voorzien van een raam. Daarnaast bevindt zich onder betonnen latei een dichtgezet venster met daaronder een bakstenen raamdorpel. Op de verdieping is een later geplaatst houten kiepraam aanwezig. De linkerzijgevel van het bedrijfsgedeelte wordt beëindigd door een windveer.

In de linkerzijgevel van het woongedeelte bevinden zich onder gespreide rollaag twee vernieuwde houten vierruits vensters onder bakstenen raamdorpel. Op de verdieping zijn onder rollaag twee houten vensters aanwezig met daaronder een bakstenen raamdorpel. Aan de sporen in het metselwerk aan de bovenzijde van de vensters is afleesbaar dat de vensters waarschijnlijk zijn verlengd. De gevel wordt beëindigd door een windveer en ter plaatse van het wolfseind met een zinken mastgoot.

Linkerzijgevel.

Linkerzijgevel bedrijfsgedeelte.

Linkerzijgevel bedrijfsgedeelte.

Linkerzijgevel bedrijfsgedeelte.

Linkerzijgevel bedrijfsgedeelte.

Linkerzijgevel van de verdieping van het bedrijfsgedeelte.

Linkerzijgevel woongedeelte.

Linkerzijgevel met vernieuwd houten vierruits venster.

Verdieping linkerzijgevel woongedeelte. Rood omcirkeld de bouwsporen in het metselwerk.

Achtergevel (noordzijde)

De achtergevel van het bedrijfsgedeelte is verdeeld in vier traveeën door middel van vijf gemetselde steunberen. In de gevel bevinden zich wederom onder gespreide rollaag vijf vernieuwde houten vierruits vensters met daaronder een bakstenen dorpel. In het eerste travée bevindt zich één venster, in het twee travée bevinden zich twee vensters, in het derde travée bevindt zich onder rollaag een vernieuwde paneeldeur met daaronder een hardstenen dorpel en in het vierde travée zijn nog eens twee vensters aanwezig. Alle openingen zijn later geplaatst of vergroot door de openingen uit de gevel te zagen. In het vierde travée is nog een houten varkensdeur aanwezig onder getoogde rollaag. De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

In de achtergevel van het tussenlid bevinden zich een later geplaatst houten venster met daaronder een bakstenen

rollaag en onder gespreide rollaag een later geplaatst houten vierruits venster met daaronder een bakstenen raamdorpel. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat de openingen later zijn geplaatst of vergroot door een grotere opening uit de gevel te zagen. Links in het tussenlid bevindt zich onder gespreide rollaag een vernieuwde houten paneeldeur.

In de achtergevel van het woongedeelte bevindt zich wederom onder gespreide rollaag een later geplaatst houten vierruits venster met daaronder een bakstenen dorpel. Rondom het venster is veel inboetwerk aanwezig. Hierna volgen onder gespreide rollaag twee dubbele houten paneeldeuren. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat de openingen in de gevel zijn verlengd door een grotere opening uit de gevel te zagen. Voorheen waren hier twee vensters aanwezig. De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

Achtergevel bedrijfsgedeelte.

Rood omcirkeld de sporen in het metselwerk bij het vierruits venster.

Rood omcirkeld de sporen in het metselwerk bij de deur.

Varkensdeurtje.

Achtergevel tussenlid.

Achtergevel tussenlid (links) en woongedeelte (rechts).

*Gedeelte achtergevel tussenlid (links) en woongedeelte (rechts).
De rode pijl wijst inboetwerk aan.*

De sporen in het metselwerk zijn rood omcirkeld.

Rechterzijgevel (oostzijde)

In de rechterzijgevel van het woongedeelte bevindt zich onder gespreide rollaag een vernieuwd houten venster met daaronder een bakstenen raamdorpel. Op de verdieping bevindt zich ook onder rollaag een houten venster met bakstenen raamdorpel. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat de openingen later zijn vergroot door een grotere opening uit de gevel te zagen. De rechterzijgevel van het woongedeelte wordt beëindigd door een windveer en ter plaatse van het wolfseind door een zinken mastgoot.

In de rechterzijgevel van het bedrijfsgedeelte bevindt zich onder een later geplaatste betonnen latei een houten dubbele staldeur met gehengen en duimen. Aan de sporen in het metselwerk is afleesbaar dat de opening later is vergroot door een grotere opening uit de gevel te zagen. Een wederom vernieuwde deur volgt. Ook deze deuropening is

vergroot door een grotere opening uit de gevel te zagen. Hierna volgt onder getoogde rollaag een vernieuwde houten dubbele dwarsdeeldeur met rechts ervan onder gespreide rollaag een later geplaatst houten toiletvenster met daaronder bakstenen raamdorpel. Helemaal rechts in de gevel is een vernieuwde houten deur aanwezig, wederom onder gespreide rollaag met daaronder een hardstenen dorpel. De rechterzijgevel van het bedrijfsgedeelte wordt beëindigd door een windveer.

Rechterzijgevel woongedeelte.

Rechterzijgevel woongedeelte met venster op de begane grond.

Rechterzijgevel woongedeelte met venster op de verdieping.

Rechterzijgevel bedrijfs gedeelte.

Dubbele stal deur onder betonlatei met rechts een dichtgemetselde opening (rood omcirkeld).

De opening is vergroot door de opening uit de gevel te zagen.

Getoogde dubbele staldeur.

Rechterzijde van de rechterzijgevel van het bedrijfsgedeelte.

Interieur

De indeling en interieurafwerking van het woongedeelte en het bedrijfsgedeelte dateren uit de eerste kwart van de éérentwintigste eeuw. Tijdens de opname vindt er een verbouwing tot een extra woning plaats in het bedrijfsgedeelte. In het bedrijfsgedeelte zijn al twee woningen gerealiseerd. Oorspronkelijk bestond de dakconstructie van het bedrijfsgedeelte uit drie houten spanten. Enkele onderdelen van de spanten zijn nog aanwezig.

Keuken woongedeelte.

Woonkamer richting de achtergevel in het woongedeelte.

Woonkamer richting de voorgevel in het woongedeelte.

Trap in woongedeelte met daarachter de voordeur.

Kamer op verdieping woongedeelte.

Verdieping tussenlid.

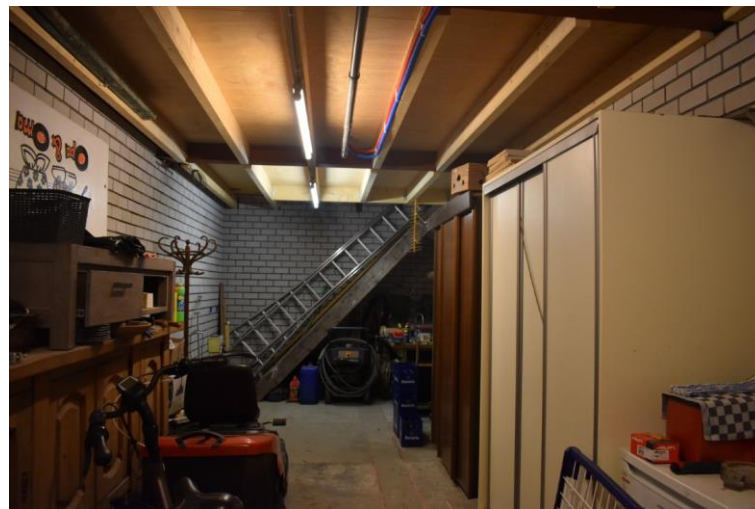
Trap in tussenlid.

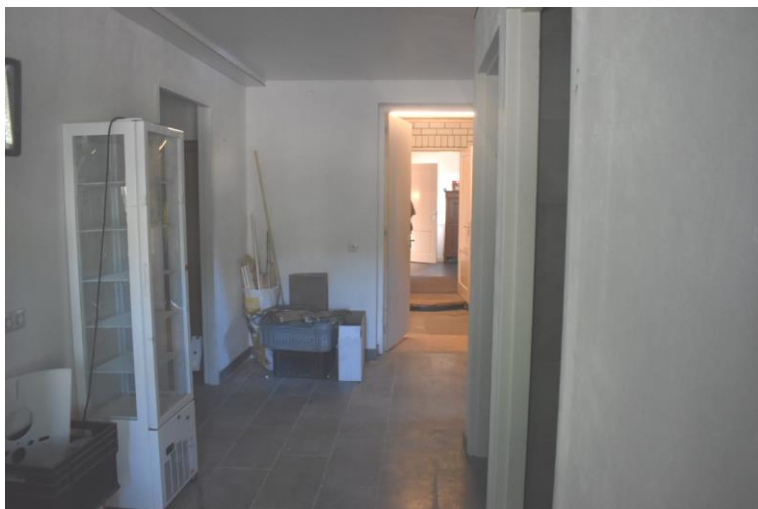
Keuken in bedrijfsgebouw.

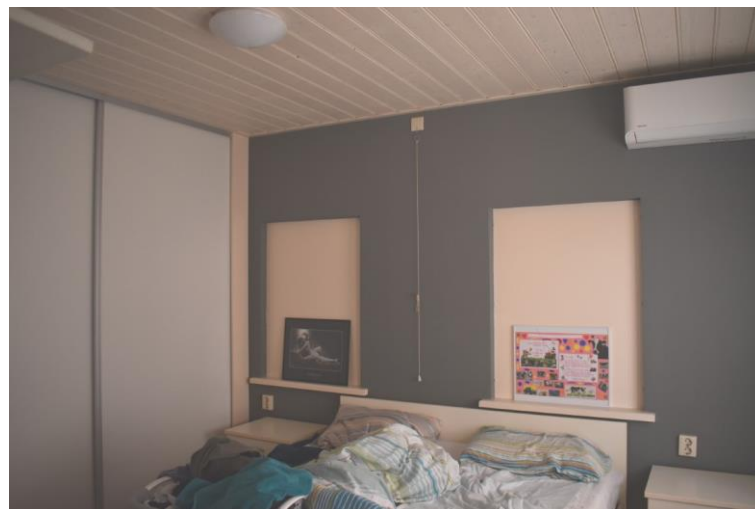
Verbouwing van het bedrijfs gedeelte gezien richting de voorgevel.

Bedrijfs gedeelte.

Verbouwing van het bedrijfs gedeelte gezien richting de achtergevel.

Slaapkamer achterste woning.

Gedeelte van het spant uit de bouwrijd in het bedrijfsgebouw.

De horizontale balk van het spant is afgezaagd.

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor de bouwkunst van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De waardering heeft betrekking op de kop-hals-rompboerderij aan de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode.

Cultuurhistorische waarden

De kop-hals-rompboerderij aan de Liempdseweg 51 te Sint-Oedenrode bezit cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de sociaalhistorische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied van Sint-Oedenrode vanaf 1938. Daarnaast bezit de boerderij cultuurhistorische waarde vanuit de typologie als vroeg voorbeeld van een kop-hals-romp boerderij.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De boerderij bezit architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een kop-hals-romp boerderij. Tevens bezit de boerderij architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een boerderij in traditionele architectuur met kenmerken als metselwerkgevels, sobere detailleringen (rollagen) en houten spanten. Echter zijn er door de verbouwingen veel architectonische waarde verloren gegaan, zoals bijvoorbeeld de vensters.

Situationele en ensemblewaarden

De kop-hals-rompboerderij is van enige situationele betekenis als onderdeel van de agrarische bebouwing in het buitengebied van Sint-Oedenrode.

Gaafheid en herkenbaarheid

De hoofdvorm van de boerderij is volledig herkenbaar gebleven. De indeling woon- en bedrijfsgedeelte is in beperkte mate nog herkenbaar. De metselwerk gevels en de gevelopeningen van het woonhuis zijn nog redelijk intact. Echter zijn de vensters allemaal vervangen. De metselwerk gevels van het bedrijfsdeel zijn nog redelijk behouden. Echter zijn de gevelopeningen en vensters grotendeels vervangen. Het interieur dateert uit de eerste kwart van de éénentwintigste eeuw en doet daardoor grote afbreuk aan de gaafheid van het pand.

Zeldzaamheid

Kop-hals-rompboerderijen werden niet veel toegepast in en rond Sint-Oedenrode, waardoor de typologie erg zeldzaam is. Gelet op de cultuurhistorische waarden, de relatieve architectuurhistorische waarden en enige situationele waarden in relatie met de gaafheid en herkenbaarheid is er sprake van relatieve zeldzaamheid.